

MIZPP00VEL9G

Ministerstvo životního prostředí
Odbor posuzování vlivů na životní prostředí a
integrované prevence

Vršovická 65
100 00 Praha 10
posta@mzp.cz

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
P

Došlo dne/ čas přijetí: 30 -06- 2017 Počet listů: Příloh:

číslo jednací: /ENV/

V Rudíkově 29.6.2017

Věc: **Vyjádření v rámci hodnocení vlivů na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb. koncepce „Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem“**

Vážení,

k hodnocení vlivu na životní prostředí „Aktualizace koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem“ (dále jen Koncepce) uvádím:

1. **Vyhodnocení Koncepce je zpracováno tendenčně**, což pouze podporuje podezření na možný střet zájmů. Na tento jsem poukázal v připomínkování návrhu Koncepce (zasílal jsem 16.12.2015 poštou a 22.12.2015 e-mailem) a to zejména v připomínce č. 2), kde jsem s odkazem na kapitulu B.2.1. upozornil na specifikum České republiky - zřejmou provázanost největšího původce VJP a státu. Stát je majoritním vlastníkem původce odpadů (společnosti ČEZ, a.s.) a zároveň je pořizovatelem Koncepce nakládání s RAO. Ze strany hodnotitele Koncepce bylo vypořádáno tak, že „*SÚJB či SÚRAO (které budou z největší pravděpodobnosti zajišťovat nezávislý dozor) nemají žádnou profesní vazbu na ČEZ a.s.*“ Vypořádání tak vůbec nereaguje na vlastnickou provázanost, na kterou jsem upozornil!

Moje tvrzení o tendenčnosti dokládám jen namátkou násl. příkladem. Opakovaně ve vypořádání námitek ostatních občanů uvádí zpracovatel Vyhodnocení Koncepce ve svých stanoviscích:

Jako negativní vlivy lze v okolí nadzemního areálu krátkodobě očekávat:

- omezení nebo úplné zastavení individuální výstavby pro trvalé bydlení a rekreaci ve stanovovaném okruhu

- možný pokles cen pozemků a nemovitostí

- případný pokles rekreační přitažlivosti

Jako kladné vlivy lze očekávat:

- vznik nových pracovních míst při výstavbě HÚ

- vznik nových pracovních míst v okolí HÚ ve sféře výroby i služeb

- snížení míry nezaměstnanosti v okolí HÚ

- zvýšení kupní síly v okolí hlubinného úložiště

- výstavba ubytovacích kapacit pro výstavbové pracovníky

- kompenzační opatření vedoucí ke zlepšení infrastruktury obcí v bezprostřední blízkosti hlubinného úložiště

Hodnotitel zřejmě zcela záměrně vydává 1 možné pozitivum (byť by se spíše mělo mluvit o kompenzaci za úbytek prac. míst v jiných sektorech) a to možný vznik nových pracovních míst celkem ve 3 odrážkách, přičemž naopak zcela opomíjí další negativní vlivy z okruhu socio-ekonom. aspektů - např. právě zřejmý úbytek pracovních míst v zemědělství – snížení odbytu zem. výrobků – zvýšení kriminality apod. Dále se autor vyhodnocení snaží snížit význam negativních vlivů příslovcem „krátkodobě“ (není však zřejmé, co hodnotitel považuje za „krátkodobost“ – možná do zaplnění a uzavření HÚ?). Všechny uvedené negativní vlivy však budou jistě dlouhodobější oproti např. uváděnému pozitivnímu vlivu „výstavba ubytovacích kapacit pro výstavbové pracovníky“... Jelikož se jedná o proklamace ne nepodobné propagandě SÚRAO, je zřejmé, že jak zpracovatel, tak hodnotitel Koncepce jsou silně ovlivněni záměrem preferujícím jedinou variantu, se kterou uvažuje ČEZ, a.s. a to uložení VJP do HÚ...

Ve Vyhodnocení Koncepce se pak tendenčnost projevuje např. následovně.

Vyhodnocení dopadů do rekreačního využití (str. 193):

Psychologický vliv přítomnosti HÚ pravděpodobně sníží atraktivitu území. Tento vliv je možné částečně kompenzovat vhodným začleněním do krajiny a naopak jeho zdůrazněním, jako turistického cíle, včetně např. naučné stezky. Součástí projektu je informační centrum, které umožní seznámení nejširší veřejnosti se základními principy HÚ. Cesta osvěty se osvědčila na stávajících jaderných zařízeních.

Uvedený výrok je naprosto typickým příkladem přístupu k Vyhodnocení Koncepce a odpovídá víceméně propagandistické rétorice SÚRAO. Předpokládám však, že státní koncepce by měla být především objektivní – měla by nestranně posoudit a detailně vyhodnotit veškeré varianty a to zejména odborně. Pokud se zaměříme, co nám autor vyhodnocení vlastně říká, zjistíme, že ve své obhajobě Koncepce používá nevhodně cizí termíny, v jedné větě si je schopen protiřečit a objektivní negativa se v jednom odstavci snaží obrátit téměř v jakési možné pozitivum. Pro veřejnost pak takové sdělení nutně musí být zmatečné.

Jen pro připomenutí význam slova kompenzace: náhrada, odškodnění popř. v psychologii strategie, kdy jedinec zakrývá své slabiny. Druhá věta výše uvedené citace z Vyhodnocení Koncepce je potom naprosto irelevantním výrokem – nejedná se o žádnou „kompenzaci“, ale jen o zmírnění vizuálního působení zcela cizorodé stavby v území – těžko pak jakkoli „psychologicky skrýt“ snížení prostupnosti krajiny díky oplocení areálu HÚ opatřeného výstražnými nápisy! V naprostém rozporu ke snaze stavbu HÚ skrýt je pak druhá část výroku, kdy hodnotitel naopak tvrdí, že součástí takové „kompenzace“ by zároveň mělo být zdůraznění HÚ jako turistického cíle... Autor pak zcela opomíjí, že taková „kompenzace“ možná k povrchovému areálu přivede „jednodenní“ turisty a s nimi více dopravy (vč. známých negativ), ale rozhodně se podstatně sníží rekreační potenciál lokality jako takové vč. relaxace stávajících obyvatel, či dlouhodobějších turistů (menší zájem o agroturistiku apod.). Všechny v lokalitě pak psychologicky zatíží zejména stálá připravenost pro případ radiační havárie. (mimoходом v lokalitě Horka se SÚRAO pokusilo prosadit informační centrum již nyní – ovšem vzhledem k neobjektivnímu podávání informací byl tento záměr odmítnut)

Obdobně také vypořádání mojí připomínky č. 12), které se též vztahuje k možnému střetu zájmů (a k obhajobě záměrů jednoho podnikatelského subjektu státní koncepcí) nelze považovat za řádné a ve Vyhodnocení Koncepce na ni není reagováno konkrétně, ale pouze obecným prohlášením.

2. Aktualizace Koncepce přes proklamované zapracování současné situace v oblasti nakládání s RAO vč. využití mezinárodních zkušeností a trendů **nereaguje na aktuální vývoj v nazírání na nakládání s RAO.**

Toto jsem uplatnil připomínce č. 5). Ze strany hodnotitele bylo vypořádáno stručně a velmi obecně tak, že „Aktualizace Koncepce reaguje na předpokládaný technický vývoj v předmětné oblasti“. V připomínce 16) jsem pak rozvedl změny přístupů v Německu a ve Finsku. Německo počítá s přímým uložením, protože se odklonilo od jaderné energetiky, oproti tomu ve Finsku, které s JE stále počítá, aktuálně probíhá diskuze o změně koncepce HÚ tak, aby bylo možno s VJP pracovat jako z druhotnou surovinou a nikoli jej pouze „zabetonovat“ pod zem. Upozornil jsem též na nekoordinovanost Koncepce se Státní energetickou koncepcí ČR.

Ve Vyhodnocení Koncepce pak vypadá následovně.

Str. 171: (SEK) *Pro zajištění spolehlivých, bezpečných a k životnímu prostředí šetrných dodávek energie pro potřeby obyvatelstva a ekonomiky ČR za konkurenceschopné a přijatelné ceny je nutno se zaměřit zejména na následující klíčové priority: I. Vyvážený mix zdrojů založených na jejich širokém portfoliu, efektivním využití všech dostupných tuzemských energetických zdrojů a udržení přebytkové výkonové bilance ES s dostatkem rezerv. Udržování dostupných strategických rezerv tuzemských forem energie.*

...

Závěr: Aktualizace koncepce nakládání s RAO a VJP není v rozporu s Aktualizací státní energetické koncepce...

Je snad myšleno, že více než 90% energie ve VJP nemá být tuzemským zdrojem energie? Nebo naopak, že dovážené jaderné palivo je tuzemským zdrojem energie? V SEK je kladen důraz na přijatelné ceny energií, což bezpochyby nutně souvisí i s náklady na „vypořádání se“ s VJP – je tedy Koncepce nakládání s RAO v souladu se SEK zejména v laciném řešení?

Také je naprosto irelevantní (a prokazatelně tendenční), pokud se zpracovatel Vyhodnocení Aktualizace Koncepce nakládání s RAO odvolává na údajný soulad s energetickou koncepcí, která uvažuje za základní variantu nakládání s RAO uložení do HÚ (viz Závěr na str. 172). Hodnotitel si zřejmě plete, co bylo či má být dříve a co později a řetězí argumenty, jen aby koncepce RAO byla „co nejvíc v souladu“...

3. Ve Vyhodnocení Koncepce jsou naopak naprosto zřejmé rozpory (popř. se Vyhodnocení Koncepce nevypořádává důsledně se všemi aspekty).

3. a) Zcela zásadně v oblasti minimalizace odpadů. Viz moje připomínky č. 6) , 11) a 17), kdy jsem upozornil jak na požadavek směrnice Rady 2011/70/Euratom, že vznik RAO má být omezen na nejnížší možnou úroveň, tak na obecnou zásadu odpady v max. míře recyklovat.

Ze strany hodnotitele Koncepce bylo vypořádáno tak, že „Aktualizace koncepce uvažuje i možnost přepracování...“ a že „Připomínka odkazuje na obecné principy nakládání s odpady, dané zákonem 185/2001 Sb., v platném znění. V §2 zákona je uvedeno, že se zákon nevztahuje na radioaktivní

odpady. Nakládání s radioaktivními odpady řeší Zákon č. 18/1997 Sb. ...". V tomto zákoně č. 18/1997 Sb. je však ponecháno zcela na libovůli původce VJP, kdy jej prohlásí za odpad, čímž se zbaví povinnosti s ním nakládat tak, aby nebyla ztížena možnost jeho další úpravy...

Ve Vyhodnocení Koncepce pak vypadá např. následovně:

Str. 19 Aktualizace Koncepce respektuje požadavky směrnice Rady 2011/70/Euratom, zejména tyto: Vznik RAO je omezen na nejnižší možnou úroveň,..., vč. recyklace a opětovného použití materiálů.

Str. 151-154 (Státní politika ŽP) - Cíle pro oblast 1:

- *Snížit podíl skládkování na celkovém odstraňování odpadů*
- *Zvyšování materiálového a energetického využití odpadů*
- *Předcházet vzniku odpadů*
- *Omezovat trvalý zábor zemědělské půdy a podložních hornin*

Cíle pro oblast 4:

- *Předcházení následkům přírodních nebezpečí (... m.j. emanace radonu...)*
- *Priorita 1.2 Prevence a omezování vzniku odpadů a jejich negativního vlivu na životní prostředí, podpora jejich využívání jako náhrady přírodních surovin*
- *Priorita 3.2 Zachování přírodních krajinných hodnot*

...

Závěr: Aktualizace koncepce nebude znamenat zásadní střety a nesoulady s cíli Státní politiky životního prostředí... (???)

Nikde v Konceptu ani Vyhodnocení není uvedeno, jak konkrétně budou RAO minimalizovány a je vyhodnocena pouze jedna varianta a to HÚ. Jelikož zabetonování pod zem rozhodně nelze považovat za odstranění, jedná se tedy o skládkování; rozhodně se také nijak nezvyšuje energetické využití RAO, kdy VJP obsahuje stále více než 90% energie atd.

Tab. 14 na str. 168 (Politika územního rozvoje) – Cíle v rámci politiky územního rozvoje: Referenční cíl: Minimalizace tvorby odpadů a minimalizace spotřeby zdrojů... – Opatření: Enviromentálně přijatelné hospodaření se surovinami, Enviromentálně přijatelné nakládání s odpady

...

Závěr: Aktualizace koncepce nebude znamenat zásadní střety a nesoulady s cíli PÚR

Asi netřeba více komentovat nedůsledné vypořádání požadavků ve Vyhodnocení Koncepce, ale pouze a jen formální konstatování souladu.

3. b) Dalším velmi zásadním rozparem je to, že ve vyjádření k několikanásobným připomínkám veřejnosti, že je třeba rozpracovat v Konceptu i varianty dle množství ukládaného odpadu, je hodnotitelem opakovaně uváděno ve stanoviscích, že „množství VJP nemá z hlediska koncepce zásadní význam“ a „Lze tedy uzavřít, že bez ohledu na množství ukládaného RAO do HÚ, bude nutné HÚ vybudovat, přičemž povrchový areál bude řešen víceméně stejně.“

Oproti tomu je v kap. 6 Vyhodnocení Koncepce, v Celkovém závěru na str. 198 uvedeno: „Vlastní technické řešení hlubinného úložiště bude výrazně ovlivněno řadou vstupních a okrajových podmínek. Tyto podmínky lze rozčlenit v zásadě do několika skupin: 1) První skupinou jsou podmínky strategického charakteru, to znamená zejména specifikace množství a vlastností ukládaných odpadů a jejich forma uložení. K těmto podmínkám lze zařadit rozhodnutí o tom, zda bude uloženo nepřepřacované palivo, nebo se budou ukládat odpady z přepracování; zda horká komora, která

slouží k přeložení paliva do ukládacích obalových souborů, bude součástí hlubinného úložiště, nebo se tyto činnosti budou vykonávat jinde...”

Jak je uvedeno, jedná se o zásadní strategické podmínky, které musí být v koncepci důkladně vypořádány (a to ve variantách, když ještě není vybrána prokazatelně jediná nejlepší) a nelze je odbýt pouze výše zmíněným stanoviskem, že „množství VJP nemá z hlediska koncepce zásadní význam“! Také rozhodně nelze souhlasit s tvrzením, že povrchový areál HÚ s horkou komorou a bez ní bude řešen víceméně stejně – potažmo, že toto nemá z hlediska Koncepce zásadní význam. Obávám se, že transport RAO (a transportní podoba) – umístění horké komory (nejrizikovějšího provozu v nakládání s RAO) apod. je natolik zásadní, že se tímto Koncepcí rozhodně zabývat musí!

4. Ve Vyhodnocení Koncepce chybí analýza plnění požadavků mezinárodních předpisů.

V připomínce 1) ke Koncepci jsem upozornil na nesoulad a netransparentnost dokladování plnění požadavku Směrnice Rady 2011/70/Euratom – nesoulad kapitol.

Ze strany hodnotitele bylo vypořádáno tak, že (volně shrnuto) „Uvedené kapitoly odpovídají stručně bodům článku 12 Směrnice“

Ve Vyhodnocení Koncepce pak vypadá např. následovně:

Str. 14 – Směrnice 2011/70/Euratom je závazná pro členské státy...

Tab. 1 Srovnání kapitol Koncepce s požadavky článku 12 bodu 1 směrnice Rady

Závěr: bez závěru (ve Vyhodnocení se mi nepodařilo najít závěr ke kapitolám dle srovnávací tabulky)

Nutno též konstatovat, že v poznámce pod tab. 1. je uvedeno, že „Po poradě MPO a SÚJB byla k 23.8.2015 zaslána Evropské radě „Národní zpráva ČR ke Společné úmluvě o bezpečném nakládání s VJP a o bezpečném nakládání s RAO“, která podle názorů pracovníků SÚJB splňuje požadavky této směrnice.“ (není zřejmé, zda splnění požadavků mají hodnotit pracovníci SÚJB?) Každopádně však ačkoli občanského sdružení Zdravý domov Vysočina oficiálně požádalo o předložení této zprávy, **tato nebyla ministerstvem poskytnuta!** (další příklad netransparentnosti našeho státu v oblasti nakládání s RAO!)

5. Vyhodnocení Koncepce nenaplní požadavek na transparentnost.

Ve Vyhodnocení i ve stanoviscích u vypořádání připomínek je opakovaně pod různým označením možná uváděn jeden a tentýž materiál (?), zpracovaný SÚRAO ...

Ačkoli se o problematiku zajímám, neumím ověřit, zda materiál „Požadavky, indikátory vhodnosti a kritéria výběru pro umístění, Technická zpráva 2/2015, SÚRAO, 2015“ (viz např. str. 154, 173) je tentýž jako materiál – dokument SÚRAO „Požadavky, indikátory vhodnosti a kritéria výběru lokalit pro umístění hlubinného úložiště“ bez bližší specifikace (např. str. 197) a jako „Požadavky, indikátory vhodnosti a kritéria výběru lokalit pro umístění hlubinného úložiště (Vokál et al, 2015)“ (např. na str. 199, 326) a jako „Metodický pokyn MP.22, vydaný SÚRAO „Požadavky, indikátory vhodnosti a kritéria výběru lokalit pro umístění hlubinného úložiště““ (např. na str. 384)

Pokud se skutečně jedná o tentýž materiál – a to Metodický pokyn MP.22 - byl tento velmi netransparentně prezentovaný na PS Dialog. Materiál byl ředitelem SÚRAO prezentován údajně v rozpracovanosti a k diskuzi, ale přitom byl již v té době schválený a účinný – pochopitelně pak byly veškeré připomínky ze strany členů PS Dialog, odborníků či veřejnosti pouze odbyty / ředitel SÚRAO, Ing. Slovák, také vyjádřil názor, že by se připomínkami veřejnosti k tomuto materiálu ani neměli na PS Dialog zabývat... To jen dokládá, jak si státní organizace představuje účinnou účast veřejnosti, diskuzi a transparentnost.

Přitom ovšem hodnotitel na str. 19 konstatuje, že *„Aktualizace Konceptu respektuje požadavky směrnice Rady 2011/70/Euratom: ... Ve styku s veřejností je třeba uplatňovat princip transparentnosti“*

6. Vyhodnocení Konceptu staví argumenty na stávajícím legislativním rámci, ale nezohledňuje aktuální vývoj v legislativní oblasti, přičemž i jen dílčími změnami některých norem může dojít k úplnému znehodnocení závěrů Vyhodnocení Konceptu i Konceptu samotné.

Víceméně u všech připomínek týkajících se zapojení veřejnosti a případné posuzování více variant se hodnotitel odvolává na zákon 100/2001 Sb. (EIA) v platném znění (myšleno v době posuzování) – nicméně již nyní jsou naprosto zřejmé tendence vyřazovat některé projekty z posuzování EIA a též omezit práva občanských sdružení a spolků ve stavebním řízení.

Případné okleštění EIA, stejně jako omezení práv spolků ve stavebním řízení je jak vidno jen velmi málo ovlivnitelné vůlí veřejnosti, které se výběr lokality pro umístění HÚ týká. Existuje tedy riziko, že i účinná účast veřejnosti, které se HÚ týká, může být výrazným způsobem v budoucnu eliminována.

Obdobně se ve Vyhodnocení uvádí, že v současné době je dovoz RAO zcela vyloučen. (viz např. stanovisko k mé připomínce č. 16) Opět se jedná o nepřesnost – mezinárodní předpisy obchodování s RAO umožňují, pouze aktuální atomový zákon toto v rámci ČR vylučuje – ale i zde je možnost budoucí změny... (třeba nějakým přílepkem, jak je v ČR běžné).

Nutno znovu připomenout, že nakládání s vysoceradioaktivními odpady, které budou aktivní další desítky tisíce let rozhodně není „běžným“ projektem v obvyklém měřítku z perspektivy průměrného trvání lidského života. Jelikož Aktualizace Konceptu nakládání s RAO i její Vyhodnocení na výše uvedených legislativních premisách staví, je nezbytné ve strategickém materiálu, jakým Koncept je, jasně a naprosto konkrétně zafixovat podmínky určující platnost Konceptu (tedy např. zmíněné podmínky posuzování dopadů na životní prostředí, ze kterých vychází možnost zapojení veřejnosti – zákaz dovozu RAO ze zahraničí apod.).

7. Vyhodnocení Aktualizace Konceptu a samotná Aktualizace Konceptu je již nyní v mnohých podstatných ohledech neaktuální.

Autor Vyhodnocení Konceptu argumentuje, že účinná účast veřejnosti byla díky účasti zástupců v PS Dialog. Jakkoli netransparentně byli taková „zástupci“ vybráni, přesto mnozí z nich nakonec z PS Dialog vystoupili, protože PS Dialog neplnila a neplní cíle dle svého statutu. Jak bylo např. uvedeno u

bodů 5. výše – SÚRAO neakceptovalo v rámci PS Dialog jakékoliv pozměňovací návrhy či připomínky k materiálům, které samo zpracovalo a nebyla tedy vedena žádná konstruktivní diskuze, natož aby měla veřejnost možnost se nějak účinně účastnit. Odvolávání se hodnotitele na činnost PS Dialog svědčí o jeho neznalosti, jak tato pracovní skupina reálně fungovala. Rozhodně nelze souhlasit s tvrzením, že „Na výsledky činnosti Pracovní skupiny či na způsob její činnosti nemá SÚRAO zásadní vliv.“ (viz např. str. 333) Takové prohlášení je pak naprosto zřejmou nepravdou!

Obecná proklamace hodnotitele, že „*musí být dlouhodobě vedena s obyvateli otevřená diskuze s cílem poskytnout obyvatelstvu maximální informace o záměru HÚ a jeho projevech na okolí zejména z hlediska dlouhodobé radiační bezpečnosti*“ (viz str. 302) je pak naprosto prázdným prohlášením. Žádná otevřená diskuze se nevede – pouze jednostranná inzertní a propagandistická kampaň ze strany SÚRAO. Pokud má být Koncepce skutečně postavena na otevřené diskusi, pak je nutno přesně definovat podmínky, jak taková diskuze má vypadat a dle čeho bude hodnocena. Toto v Koncepci ani Vyhodnocení Koncepce nikde není!

Naprosto konkrétně se údajná „otevřená diskuze a dialog“ projevuje již jen v přístupu SÚRAO k průzkumným geologickým pracem v lokalitách – přes původní veřejný příslib, že se nebudou provádět průzkumné práce bez souhlasu obcí, byly tyto přesto prováděny (rozhodnutí o stanovení průzkumných území je řešeno soudy). Ačkoli i napadenému stanovení průzkumných území již vypršela platnost, průzkumy pokračují. Nyní začalo SÚRAO slovíčkařit a označuje průzkumy za výzkum, ke kterému není třeba stanovení průzkumného území... Podle geologického zákona je geologický průzkum vymezen účelem a podrobnostmi. Zatímco u geologického výzkumu je účelem poznání samotné, u průzkumu je toto poznání pouze prostředkem k vymezenému účelu. SÚRAO ve svých materiálech však pochopitelně účel uvádí – výsledkem mají být data potřebná k posouzení možnosti vybudovat hlubinné úložiště, čili také ke zvláštnímu zásahu do zemské kůry. Jedná se tedy o průzkum. I ke stanovení průzkumných území by se ovšem veřejnost mohla účinně vyjadřovat a proto zvolilo SÚRAO postup, aby bylo zabráněno účinnému zapojení veřejnosti. Pakliže se snad jeví výše uvedené málo konkrétní a zřejmé, pak je jistě toto možno v koncepčním materiálu zpřesnit, ale opět se tak neděje a pouze se obecně proklamuje soulad...

8. Koncepce a Vyhodnocení Koncepce zaměňuje ve svých textech nepatřičným způsobem jednoznačné termíny.

Pod účinnou účastí veřejnosti se v Koncepci i Vyhodnocení víceméně stále uvádí možnosti týkající se „obcí“, ale nikoli ve významu všech občanů v obci žijících, ale pouze zvolených zástupců. (viz např. str. 350) Znovu důrazně opakuji, že autor Směrnice Rady 2011/70/Euratom jistě neměl na mysli, že každé volby v průběhu několika desetiletí musí být v obcích de facto vždy pouze referendum o HÚ (tzn. že vždy musí být volebním tématem č. 1 jen HÚ = tím by se výrazně paralyzoval veškerý demokratický vývoj v obcích) – viz moje připomínka č. 4) vs. Stanovisko hodnotitele, kde je sice uvedeno, že SEA je za účasti veřejnosti (ale jak vidno, zcela zásadní požadavek veřejnosti na detailní posouzení veškerých možných variant a variant dle množství RAO je stejně ignorován!) – pak možná bude EIA (? viz výše) a potom hodnotitel odkazuje, že se připravuje zákon o zapojení obcí – kde je „obcí“ ovšem myšlena také jen a pouze politická reprezentace!

9. Vyhodnocení Koncepce pracuje s nepodloženými teoriemi a podceňuje možná rizika.

V Konceptu, resp. v jejím Vyhodnocení, nemohou být zcela nepodloženě předjímány možné dopady na zdraví popř. jejich relativizace (viz str. 58, 176, 184, 312, 323, 327, 344). V koncepčním materiálu by naopak mělo být uvedeno, jak budou např. dopady na zdraví posuzovány a naopak je naprosto nepřipustné nepodloženě banalizovat možná rizika.

Hodnotitel na str. 320 v posledním odstavci uvádí funkce bentonitu, jakožto tlumícího materiálu mezi obalovým souborem a horninou – mezi funkcemi však není hydroizolační funkce, která byla na některých debatách ze strany SÚRAO zmiňována. Pracuje snad hodnotitel s neúplnými informacemi? Nebo prezentuje nepravdivé informace SÚRAO?

10. Vyhodnocení Koncepce pracuje s charakteristikami území velmi povrchně

Popis přírodních parků neobsahuje veškeré chráněné prvky (v Přírodním parku Třebíčsko se např. jedná o bludné balvany. A to přestože byl na tyto skutečnosti upozorněn veřejností – např. vyjádření č. 50) manž. Dudkových.

11. Vyhodnocení Koncepce je nedostatečné a pouze formální

Ve vlastním vyhodnocení konkrétních dopadů vzbuzuje nedůvěru, když v etapě výběru dvou lokalit, při němž bude prováděna celá řada hlubokých vrtů, je vliv na povrchové a podzemní vody hodnocen jako nulový, v etapě výstavby podzemní laboratoře a úložiště pak jsou všechny vlivy: socio-ekonomické, na ovzduší, hlukovou situaci, povrchové i podzemní vody, půdu, přírodu i krajinu hodnoceny jako nulové až pouze mírně negativní. Takové výsledky jsou v příkrém rozporu s výrazně kritičtějšími zjištěními sdružení GeoBariéra v práci: „Provedení geologických a dalších prací pro hodnocení a zúžení lokalit pro umístění hlubinného úložiště: Předběžná studie proveditelnosti.“ Bez doložení opaku lze tak provedené vyhodnocení koncepce vnímat jako nedostatečné a pouze formální.

Je s podivem, že hodnotitel ponechává bez komentáře i takové připomínky, jako např. na str. 288 od KÚ Libereckého kraje, odboru životního prostředí a zemědělství, že „Vzhledem k obecné formulaci opatření a cílů s možnými přímými i nepřímými vlivy na životní prostředí nelze předloženou koncepci z hlediska ochrany životního prostředí patřičně vyhodnotit.“

Zcela formální je též stanovisko hodnotitele k mé připomínce č.53), že „není a nebude upřednostňována ekonomická výhodnost na úkor bezpečnostních hledisek“, přičemž je zmiňován materiál MP.22. V tomto materiálu (který mimochodem neprošel žádným řádným připomínkovacím řízením ani hodnocením ani odbornou supervizí a přesto na něm hodnotitel Koncepce výrazně staví svoji argumentaci) je jedno z mála kvantifikovatelných kritérií dopravní obslužnost a ta se potom objevuje v tomto materiálu několikrát, takže automaticky v hodnocení lokalit bude mít vyšší váhu (třeba právě na úkor bezpečnostních charakteristik)...

12. Jakkoli se jedná o složitý a komplexní problém, **Koncepce je zpracována jednovariantně** (viz kapitola 6., str. 174).

Ani po uplatněných připomínkách spolků, občanů, ale třeba i hl. města Prahy (viz str. 298) nepožaduje hodnotitel analýzu dalších variant.

Vyhodnocení Koncepce také naprosto ignoruje požadavek Ministerstva životního prostředí v závěru zjišťovacího řízení: „Doplnit a komplexně vyhodnotit další reálné (účelné a technicky proveditelné) v úvahu přicházející varianty řešení nakládání s vyhořelým jaderným palivem a stanovit pořadí variant těchto řešení z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.“.

Žádné doplnění a žádné vyhodnocení variant provedeno nebylo. Dokonce ani nebyly komplexně zhodnoceny a porovnány varianty obsažené již v návrhu koncepce – nulová (dlouhodobé skladování ve skladech vyhořelého paliva), dále přepracování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu a konečně dnes prosazované uložení do hlubinného úložiště v roce 2065.

Ve stanoviscích k připomínkám spolků, občanů apod. je uváděno, že nulová varianta by vyžadovala „*připravit záměr na vybudování a dlouhodobé udržování pracoviště, kde by mohlo probíhat opakované překládání VJP do nových obalových souborů*“. Jakkoli se to hodnotiteli může zdát zbytečně pracné, jedná se o reálnou (účelnou a technicky proveditelnou) variantu, která by měla být v koncepčním materiálu důkladně rozpracována. Historie využívání radioaktivních materiálů je velmi krátká a jistě lze reálně předpokládat její další výzkum, který může přinést řešení dalšího využití VJP.

V České republice je také obecně uplatňován princip, že za likvidaci výrobků je odpovědný výrobce – nikde však není ani zmíněna varianta, že by byly palivové články vráceny jejich výrobcí k likvidaci popř. přepracování. Nutno podotknout, že palivový článek je jistě sofistikovaným výrobkem – a jistě lze při jejich nákupu jednat i o jejich zpětném odběru po použití (zejména, když naše strana nemá zájem o jejich recyklaci a lze předpokládat, že výrobce může mít kapacity a znalost technologie pro jejich přepracování). K vyhodnocení této varianty jsem směřoval připomínku č. 10), kdy je takto domluven zpětný odběr vyhořelých palivových článků z výzkumných reaktorů. Hodnotitel reagoval nedostatečně v tom smyslu, že se „*O VJP z komerčních reaktorů se musí ČR postarat sama.*“, bez dalšího zdůvodnění – analýzy, co se v tomto podniká či podniklo apod.

Závěr:

Ačkoli jsem zdaleka nevyčerpal veškeré nedostatky Vyhodnocení (a ve vypořádání mých připomínek), jsem přesvědčen, že uvedený výčet bude dostatečně průkazný k tomu, že je třeba vrátit a zcela přepracovat nejen Vyhodnocení, ale zejména celou Aktualizaci Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem. Pořizovatel by se měl poučit nejen z faktických chyb, ale zejména v tom, že v takto zásadní záležitosti ovlivňující generace dnešní i budoucí (a to nejen z hlediska životního prostředí, ale i z hlediska energetické bezpečnosti apod.) je třeba vést skutečně transparentní a maximálně otevřenou diskuzi s veřejností (a diskuzí se nemyslí ani propaganda, ani monolog, ani ignorování či odbývání jiných názorů).

Žádám o informaci, jak bylo s mým vyjádřením naloženo.

Děkuji. S úctou

Jiří Mutl, dat nar. 15.1.1972

Rudíkov 32

675 05 Rudíkov

hurao@seznam.cz

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J. Mutl', written in a cursive style.